

Declarația drepturilor lucrătorilor sexuali din Europa

Declarația a fost elaborată și adoptată de către 120 de lucrători sexuali și 80 de aliați din 30 de țări la Conferința europeană privind munca sexuală, drepturile omului, muncă și migrație, 15-17 octombrie 2005, Bruxelles

Toate persoanele din Europa, inclusiv lucrătorii sexuali, au anumite drepturi potrivit legislației internaționale pentru drepturile omului. Drepturile ce trebuie respectate, protejate și susținute de către toate guvernele europene includ:

- I. dreptul la viață, libertate și securitate a persoanei
- II. dreptul de a nu fi supus la interferențe arbitrare sau ilegale asupra vieții private, familiei, locuinței sau corespondenței
- III. dreptul la standardul cel mai înalt posibil de sănătate fizică și psihică
- IV. dreptul la libertatea de mișcare și rezidență
- V. dreptul de a nu fi supus sclaviei, muncii forțată și servituții
- VI. dreptul la egala protecție a legii și protecția împotriva discriminării și incitării la discriminare pe baza oricărui motiv de tipul genului, rasei, cetățeniei, orientării sexuale etc.
- VII. dreptul la căsătorie și fondarea unei familii
- VIII. dreptul la muncă, la a alege liber slujba, la condiții de muncă echitabile și favorabile
- IX. dreptul la întrunire pașnică și asociere
- X. dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv cea proprie și de a se întoarce în propria țară
- XI. dreptul de a cere azil și de a nu fi repatriați într-o situație periculoasă sau neacceptabilă din alt motiv
- XII. dreptul de a participa la viața culturală și publică în societate

Aceste drepturi ale omului sunt stabilite în tratate internaționale pe care guvernele Europene au promis să le respecte. În plus, majoritatea tratatelor includ o clauză potrivit căreia aceste drepturi trebuie protejate fără discriminare. Mai precis, nu trebuie să existe discriminare pe motive de rasă, culoare, sex, limba, religie, opinie politică sau de alt fel, origine națională sau socială, asocierea cu o minoritate națională, proprietate, naștere sau alt status. În plus, Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului a afirmat [în paragraful general 15] că: „Fiecare din drepturile din Convenție trebuie să fie garantate fără discriminare între cetățeni și străini”.

Deși aceste drepturi se aplică tuturor oamenilor, experiența lucrătorilor sexuali din întreaga Europa este că statele nu respectă, nu protejează și nu promovează drepturile lor în mod egal cu cele ale altor cetățeni.

De aceea, semnatarii acestei Declarații afirmă drepturile lucrătorilor sexuali din Europa, și îndeamnă guvernele Europene să susțină aceste drepturi.

I. Viață, libertate și securitate

Lucrătorii sexuali au dreptul la viață, libertate, securitate personală, inclusiv dreptul de a-și decide propria sexualitate. Respectarea acestui drept implică:

- nicio persoană să nu fie forțată să ofere servicii sexuale împotriva voinței sale sau în condiții la care nu consimte;

- prezervativele sunt vitale pentru protecția vieții și securității. De aceea, confiscarea prezervativelor aparținând lucrătorilor sexuali trebuie să fie interzisă;
- guvernele tuturor țărilor trebuie să investigheze cazurile de omor sau alte delictе grave împotriva lucrătorilor sexuali și trebuie să pedepsească toți vinovații de altfel de delictе, inclusiv membrii ai forțelor de ordine care fac astfel de infracțiuni.

II. Viață privată și de familie

Lucrătorii sexuali au dreptul de a nu fi supuși la interferențe arbitrare în viața lor privată și de familie, în locuințe și corespondență sau la atacuri asupra onoarei și reputației lor. Respectarea acestui drept implică:

- niciunei persoane nu trebuie să-i fie limitat dreptul de a stabili și dezvolta relații¹;
- Desemnarea partenerilor și copiilor adulți ai lucrătorilor sexuali că fiind „pești” este discriminatorie, și sugerează că nu e bine că lucrătorii sexuali să aibă vieți private sau de familie, sau că alții să stabilească sau dezvolte relații cu aceștia.
- lucrătorii sexuali au dreptul să determine câți copii să aibă și când. Participarea actuală sau trecută în muncă sexuală nu trebuie considerată un motiv pentru contestarea competenței de părinte sau a custodiei asupra copiilor proprii.

III. Sănătate

Lucrătorii sexuali, indiferent de statutul lor de imigrație/legal, au dreptul la cele mai înalte standarde posibile de sănătate fizică și psihică, inclusiv sănătate sexuală și reproductivă. Respectarea acestui drept implică:

- nicio persoană nu poate fi supusă la teste obligatorii de HIV sau sănătate sexuală. Toate testele medicale trebuie să aibă loc cu scopul principal de a promova sănătatea și drepturile persoanei afectate;
- informațiile privind starea de sănătate sexuală trebuie să fie confidențiale.

IV. Libertatea de mișcare

Lucrătorii sexuali au dreptul la libertate de mișcare și rezidență. Respectarea acestui drept implică:

- nicio restricție nu trebuie impusă asupra mișcării libere a persoanelor între state pe baza implicării lor în muncă sexuală.
- nicio restricție nu trebuie impusă asupra libertății de mișcare a persoanelor înăuntrul statelor sau propriilor comunități. Toate normele, la orice nivel, care încearcă să controleze lucrătorii sexuali trebuie să nu le violeze dreptul la libertatea de mișcare, inclusiv libertatea de a părăsi și a se întoarce la locuința proprie, a-și vizita familia sau a accesa servicii.

---

¹ Potrivit unei hotărâri CEDO, dreptul la viață privată include dreptul „de a stabili și dezvolta relații cu alte persoane, mai ales în sfera emoțională, în scopul dezvoltării și împlinirii personalității proprii” [(*Dudgeon c. UK*, Hotărâre CEDO (1981)].

V. Dreptul de a nu fi supus sclaviei și muncii forțate

Lucrătorii sexuali au dreptul de a nu fi supuși sclaviei, muncii forțate și servituții. Respectarea acestui drept implică:

- trebuie luate măsuri care să asigure accesul lucrătorilor sexuali la drepturi de muncă complete, informarea lor în privința acestor drepturi și accesul lor la toate măsurile și standardele menite să pună capăt condițiilor de muncă care exploatează;
- trebuie luate măsuri care să ofere asistență și protecție adecvată victimelor traficului, muncii forțate și oricărei practici asemănătoare sclaviei, cu respectarea completă a drepturilor acestor persoane. Trebuie să fie oferite permise de rezidență pentru a asigura accesul eficient la justiție și alte remedii legale, inclusiv compensații, indiferent de acceptul de a colabora cu organele de ordine. Persoanele traficate nu trebuie să fie retrimise în situații care pot rezulta în noi vătămări.

VI. Protecție egală în fața legii și protecția împotriva discriminării

Lucrătorii sexuali au dreptul la protecție egală în fața legii, inclusiv accesul la remedii legale adecvate. Au de asemenea dreptul de a fi protejați împotriva discriminării și oricărei incitări la discriminare. Respectarea acestui drept implică:

- acolo unde lucrătorul sexual nu a făcut o infracțiune și vânzarea serviciilor sexuale nu este ilegală, membrilor forțelor de ordine trebuie să le fie interzis abuzul autorității prin intervenția împotriva lucrătorului sexual și hărțuirea lui. În timpul unei investigații sau unui arest, forțele de ordine trebuie să respecte drepturile tuturor celor acuzați și inculpați, indiferent de statutul lor de lucrători sexuali;
- statele sunt responsabile de investigarea, urmărirea penală și rezolvarea infracțiunilor comise împotriva persoanelor, indiferent de implicarea acestora în muncă sexuală sau de statutul lor legal/ de imigrant. Trebuie luate măsuri care să asigure capacitatea și voința celor implicați în sistemul de justiție penală de a răspunde infracțiunilor semnalate de lucrătorii sexuali. Membrii forțelor de ordine, procurorii și judecătorii trebuie să fie pregătiți adecvat și muncă lor trebuie să fie supravegheată adecvat. În plus, probele aduse de lucrătorii sexuali în timpul actului judiciar trebuie să nu fie înlăturate pe baza profesiei acestora;
- niciunei persoană nu trebuie să i se confişte sau să i se distrugă arbitrar bunurile deținute legal de către forțele de ordine.

În ceea ce privește dreptul de a fi protejat împotriva discriminării:

- nicio persoană nu trebuie să fie discreditată în instanțele civile sau de familie pe motivul implicării sale curente sau trecute în munca sexuală;
- trebuie luate măsuri pentru a proteja lucrătorii sexuali și dependenții acestora de discriminarea în angajare, accesul la locuințe, servicii legale, medicale sau sociale și servicii ale companiilor de asigurări private.
- trebuie să existe o educație publică și profesională al cărei scop să fie eliminarea discriminării împotriva lucrătorilor sexuali.

VII. Căsătoria și familia

Lucrătorii sexuali au dreptul să se căsătorească și să fondeze o familie. Respectarea acestui drept implică:

- implicarea curentă sau trecută în muncă sexuală nu ar trebui să restricționeze sau interzică unei persoane să se căsătorească cu partenerul ales sau să fondeze o familie și să crească copii;

- guvernele trebuie să asigure accesul neîngrădit al celor implicați în munca sexuală, și al familiilor acestora, la servicii medicale. Guvernele trebuie să facă în așa fel ca autoritățile publice și serviciile medicale să nu discrimineze împotriva lucrătorilor sexuali și a familiilor lor și să respecte dreptul acestora la intimitate și viață de familie.

VIII. Muncă și condiții de muncă corecte și favorabile

Lucrătorii sexuali au dreptul să muncească, să-și aleagă liber locul de muncă, la condiții juste și favorabile de muncă și la protecția împotriva șomajului. Respectarea acestui drept implică:

- guvernele trebuie să recunoască munca sexuală ca muncă. Lipsa încadrării muncii sexuale ca muncă sau profesie are efecte negative asupra condițiilor de muncă ale lucrătorilor sexuali și oprește accesul acestora la protecția oferită de legislația europeană și națională în domeniul muncii;

- lucrătorii sexuali trebuie să poată decide, fără intervenții și presiuni exterioare, natura și condițiile serviciilor sexuale pe care le oferă;

- lucrătorii sexuali au dreptul la locuri de muncă sigure și sănătoase. Informații corecte și curente despre sănătate și siguranță trebuie să fie disponibile lucrătorilor sexuali, atât cei ce lucrează pe cont propriu cât și cei care sunt angajați. Niciunui lucrător sexual nu trebuie să i se ceară să consume alcool sau droguri ca cerință de angajare;

- toate persoanele au dreptul să fie tratate respectuos la locul de muncă și să nu fie supuse la hărțuire sexuală. Locurile de muncă sexuală, ca toate celelalte locuri de muncă, trebuie să promoveze tratamentul respectuos, fără abuzuri și hărțuire.

- lucrătorii sexuali trebuie să aibă drepturi salariale și dreptul la servicii sociale, inclusiv concediu medical plătit, concediu parental plătit, concedii și dreptul la ajutor de șomaj în cazul în care sunt concediați sau decid să renunțe la muncă sexuală;

- lucrătorii sexuali nu trebuie să fie obligați să plătească suprataxe pentru chirie sau lucruri esențiale – mâncare și servicii – la locul de muncă pe baza încadrării acestuia la categoria muncii sexuale;

- niciunei persoane nu trebuie să i se interzică angajarea, sau să fie concediată, pe motiv că a fost implicată anterior în muncă sexuală.

IX. Întrunirea pașnică și asocierea

Lucrătorii sexuali au dreptul la întrunire pașnică și asociere. Respectarea acestui drept presupune:

- implicarea în munca sexuală nu trebuie să fie considerată un motiv pentru a limita abilitatea lucrătorilor sexuali de a coopera, a se uni și a crea asociații care să le exprime opiniile, să se implice în negocieri colective și să-și promoveze drepturile.

X. Libertatea de mișcare

Lucrătorii sexuali au dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv cea proprie și de a se întoarce în țara proprie. Respectarea acestui drept presupune:

- implicarea în munca sexuală nu trebuie să fie considerată un motiv pentru a limita dreptul unei persoane de a pleca din sau a se întoarce în țara sa și orice întoarcere trebuie făcută acordându-se întreaga atenție siguranței acesteia.

XI. Azil

Lucrătorii sexuali au dreptul de a cere azil și nu pot fi trimiși înapoi în situații de tratament inuman sau degradant și de tortură. Respectarea acestui drept implică:

- guvernele trebuie să asigure dreptul celor implicați în munca sexuală de a cere azil și neprimirea lor înapoi în situații abuzive inacceptabile.

XII. Participare publică

Lucrătorii sexuali au dreptul să participe la viață publică și culturală a societății lor. Respectarea acestui drept implică:

- lucrătorii sexuali trebuie să aibă dreptul de a participa la formularea legilor și politicilor care îi afectează.